

مروری بر تجارب بهسازی، نوسازی، باززنده‌سازی و بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد شهری با رویکرد توسعه پایدار (مطالعه موردی: برخی از کشورهای درحال توسعه)

محمد معهود^{۱*}، لیلا خالقی^۲، شایان حجت‌پناه^۳

۱- تدریس‌یار کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه مهرالبرز، تهران، ایران mohammad_mahoud@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد مهندسی و مدیریت ساخت دانشگاه مهرالبرز، تهران، ایران leisa_kh@yahoo.com

۳- تدریس‌یار کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه مهرالبرز، تهران، ایران shayan_hojatpanah@yahoo.com

چکیده

امروزه رشد شتابان جمعیت شهرنشین، هجوم جمعیت مهاجر به شهرهای بزرگ و لزوم پاسخگویی به نیازها و ارائه خدمات شهری، ضرورت به‌کارگیری تمام توان و ظرفیت‌های موجود شهر را بیش‌ازپیش نمایان می‌سازد. بدین منظور لازم است تا به‌جای رشد بی‌رویه شهر به‌صورت افقی از طریق پر کردن بافت موجود شهر، افزایش متعادل تراکم و تغییر کاربری بناهای قدیمی و آلوده‌کننده، به رشد و توسعه پایدار شهر دست‌یافت. از دیگر سو، شهرهای کهن‌سال در گذر زمان تغییر شکل می‌دهند و به ناگزیر با ضرورت فرایند پیوسته‌ای از بازسازی و بازآفرینی روبرو می‌شوند. کشورهای درحال‌توسعه در فرایند بازسازی و نوسازی شهری نسبتاً جوان می‌باشند. تلاش این کشورها عمدتاً معطوف به حل مشکلات محله‌های فقیر شهری است که بالغ بر ۳۰ الی ۶۰ درصد از جمعیت شهری این کشورها را در خود جای می‌دهند و سریع‌الرشدترین قسمت‌های شهری این بخش از جهان به شمار می‌آیند. سیر تکوین بازسازی و نوسازی در کشور ایران نیز از پیش از انقلاب اسلامی آغاز و تاکنون نیز ادامه دارد که به‌موازات توسعه شهرها پیشرفت‌هایی در عرصه مرمت، نوسازی و بهسازی شهری رخ داده است. فلذا در تحقیق پیش‌رو ابتدا به‌صورت اجمالی بافت‌های ناکارآمد شهری و همچنین توسعه پایدار در این بافت‌ها موردبازنگری و مرور انجام می‌گیرد. در ادامه، تعریف مفاهیم کلیدی مورداستفاده در این مقاله به همراه بررسی تجربیات نوسازی شهری در کشورهای درحال‌توسعه به همراه راهبردها و سیاست‌های آنان ارائه می‌گردند تا در پژوهش‌های آتی به راهکارها و الگوهایی برای بهسازی، نوسازی، باززنده‌سازی و بازآفرینی مطلوب بافتارهای این‌چنینی بالاخص در کشور ایران رسید.

واژه‌های کلیدی: بافت فرسوده و ناکارآمد شهری، توسعه پایدار، کشورهای درحال‌توسعه، بهسازی، نوسازی، باززنده‌سازی و بازآفرینی.